

יחידת הוראה- האופרה "אואזיס"- כיתה ז'

מערך שיעור ראשון:

1. מראה קטע מתוך האופרה "אואזיס" ומבקשת לכתוב מה רואים/שומעים: איך ניתן לקרוא למה שראיתם? (אופרה). הגדרה מהי אופרה: יצירה מוזיקלית, בה התוכן התיאטראלי מועבר בשלמותו באמצעות שירה ונגינה. מסבירה לתלמידים כי בשיעורים הקרובים נלמד קטעים מתוך האופרה, אשר יאפשרו לנו להיחשף למושגים מוזיקליים חדשים.
2. ממה מורכבת המוזיקה? התלמידים מעלים תשובות הנכתבות על הלוח.
3. כותבת על הלוח תבניות מקצב: קוראת (מי שיכול קורא איתי, כל השאר חוזרים וקוראים בחיקוי).
4. מבקשת להרכיב תבניות חדשות ולהוסיף להן מילים.
5. מחלקת את תווי הפתיחה של האופרה. מסבירה כי האופרה עוסקת באווירה ששררה באוהל בני ישראל בדרך ממצרים לארץ כנען. בקטע שלפניכם מתוארת הצעידה שלהם במדבר סיני בשיירה ארוכה. המלחינה השתמשה בצעידה לפי משקל 3 שמיניות (מסבירה על הלוח).
6. קוראים על פי התווים שקיבלו: רואים בתווים את התבנית כל הזמן בליווי הדרבוקה, והמנגינה המושרת עושה אל מולה קול שני ריתמי (קונטרפונקט קצבי).

Notes 2

♩ = 74

1	2	3	4	5	6
♩	♩	♩	♩	♩	♩
ק - כל	ש - ה	ע - נו	תך - אה	ך	ך
(1)					

7	8	9	10	11	12
♩	♩	♩	♩	♩	♩
ך	ך	ך	ך	ך	ך
	אד	ך - קד	ך		

(Notes 2)

13 14 15 16 17 18

צח ? - בש ? - ז - טוב | | | | בני ? - ר - אל | ? -

(2) (3)

19 20 21 22 23 24

קו - ז - טו - ד - זים - מן - ב - קר - | | | | | |

קו - ז - טו - ד - זים - מן - ב - קר - | | | | | |

(4)

25 26 27 28 29 30

קו - ז - טו - ד - זים - מן - ב - קר - | | | | | |

קו - ז - טו - ד - זים - מן - ב - קר - | | | | | |

(5)

31 32 33 34 35 36

רות - | | | | | |

רות - | | | | | |

(6)

37 38 39 40 41 42

א - ר - בות - | | | | | |

א - ר - בות - | | | | | |

(7) (8)

43 44 45 46 47 48

א - ר - בות - | | | | | |

א - ר - בות - | | | | | |

(Notes 2)

49 50 51 52 53 54

בָּר - י - י - י - צח (9) - הוב - ז - י - ב'ש

55 56 57 58 59 60

- בְּנֵי (10) י - ש - אֵל ז - סו ו - טף נו - ד דִּים ב - מְד - י'

61 62 63 64 65 66

בָּר - א - ג - קה (11) היא ה - ש ז - רת י י

7. צפייה בקטע מתוך האופרה וקריאה יחד אתם.

8. לשיעור הבא הביאו רעיונות למוזיקת ריקודים שיש לה מקצב אופייני.

שיעור שני :

1. התלמידים מזכירים מה עשינו בשיעור שעבר.
2. משמיעים דוגמאות מוזיקליות של הריקודים שהביאו ומקישים את המקצב האופייני בכל ריקוד.
3. מסבירה כי באופרה "אואזיס" המלחינה בחרה במקצב ריקודי המכונה "הורה". כותבת אותו על הלוח, מקישים, התלמידים מעלים דוגמאות לשירים שניתן ללוות במקצב זה.
4. בתוך המקצב מסתתרת תבנית הנקראת 'סינקופה'. מקישה את הסינקופה בלבד, התלמידים כותבים את התבנית ומקיפים את הסינקופה בתוכה. מסבירה כי תבנית ההורה הנה תבנית שמקורה בארצות הבלקן. תבנית זו תופסת מקום בריקודי העם בארצנו (אפשר להשמיע שירים עם תבנית ההורה הנפתחת בסינקופה, או לבקש מהילדים למצוא שירים הנפתחים בתבנית ההורה הבסיסית או בשינוייה, כדוגמת "שיבולת בשדה"). תבנית ההורה הנה תבנית ריקודית, המשמשת לריקוד מעגלי, המכיל לעיתים מאות רוקדים, ומכאן מתחבר לאחדות ולאווירה ההתיישבות החלוצית בארץ.
5. שאלה לילדים: היכן לדעתכם יופיע ריקוד כזה באופרה? העלאת השערות על פי אופיו.
6. צפייה בתווי הקטע: היכן נמצאת תבנית ההורה? (התלמידים רואים כי התבנית נמצאת רק בליווי הדרבוקה).

Notes 5 ♪

♩ = 130

1 2 3 4
 5 6 7 8
 9 10 11 12
 13 14 15 16
 17 18 19 20 21
 22 23 24 25

קיים - מ - ים - מ (1) יא - ת - מ - לל - יח - נה - פי - טי (2) ים - מ - ים - מ (3) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (4) - תו - מ - ים - מ (5) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (6) קיים - מ - ים - מ (7) וואף - אס - ליב - מ (8) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (9) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (10) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (11) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (12) קיים - מ - פ - מ - ים - מ (13)

לחזור לתבנית 2

7. התלמידים מקישים את התבנית, אני מנגנת את תווי השירה. מזמינה ילד לנסות לנגן במקומי.
8. חצי מהתלמידים שרים עם הפסנתר את המילים וחצי מקישים את התבנית. מתחלפים. מבצעים כולם כאשר תלמיד אחד מנגן בדרבוקה.
9. צפייה בקטע מתוך האופרה 10: 18 דק'. מה קורה בקטע בו צפיתם? מדוע תבנית ההורה משמשת לקטע זה? (המלחינה משתמשת בתבנית ההורה בשביל ההבאה או התחושה של השמחה).
- כשאזלו המים במחנה בני ישראל הלכו האח והאחות אלון ונועה, לחפש מים. הם התעלפו בדרך וניצלו בזכות שני ילדים בדואים, עלי וליילה. בריקוד ארבעת הילדים משתמשת המלחינה בתבנית ההורה.
10. **סיכום לשני השיעורים:** מי מוכן לומר לי במה עסקנו עד כה באופרה "אואזיס"? המקצבים (הריקוד וההליכה בתחילת האופרה) משמשים כ"לייטמוטיב מוזיקלי". מי יכול לנסות לומר לי מהו לייטמוטיב? מושג שמקורו בגרמנית ופירושו "מוטיב מוביל". מוטיב מוזיקלי המזוהה עם רעיון, דמות כלשהי וחוזר מספר פעמים רב לאורכה של יצירה ובמיוחד באופרה. ניתן לראות זאת גם במוזיקה לסרטים (באטמן, סופרמן וכדומה). באופרה "אואזיס" ניתן לשמוע את מוטיב הריקוד חוזר במדויק מספר פעמים ומוטיב ההליכה בשינויים קלים, בעיקר בשירת המקהלה.

שיעור שלישי :

1. למדנו בשיעור שעבר את תבנית הריקוד הורה, מי יוכל להזכיר אותה, בהקשה, בכתיבה?
2. חלוקה לזוגות: כל זוג מקבל כרטיסיית עבודה עם ההוראות הבאות:
- א. השתמשו בתבנית ההורה כתבנית אוסטינטו (תבנית עיקשת החוזרת על עצמה שוב ושוב).
- ב. חברו מנגינה (קולית, בנגינה בכלי).
- ג. התאמנו על המנגינה כשהליווי שלה היא תבנית האוסטינטו, כאשר אחד מכם מנגן/שר והשני מקיש בכלי הקשה את התבנית.
- ד. הופיעו בפני הכיתה עם היצירה שכתבתם.